

Graag maak ik gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het wetsvoorstel 'Passend onderwijs' in mijn hoedanigheid van ambulant begeleider van cluster 3: kinderen met epilepsie (De Waterlelie).

Na 30 jaar gewerkt te hebben in het regulier basisonderwijs, eerst als groepsleerkracht, later als locatieleider en intern begeleider zijn me een aantal zaken opgevallen:

- Er is een zeer groot verschil in kwaliteit tussen de verschillende leerkrachten. Dat heeft niet zozeer te maken met de leeftijd van de leerkracht, maar alles met de persoon en zijn opleiding.
  - Een goed klassenmanagement is **voorwaarde** om te kunnen omgaan met de diversiteit van de leerlingen die passend onderwijs met zich meebrengt. In mijn optiek kan iedere leerkracht, **die daarvoor open staat**, dit leren. Belangrijk is dat geïnvesteerd wordt in dit leerproces, niet alleen door het aanreiken van een cursus (daar begint het mee) maar daarnaast vooral ook door coaching op de werkvloer. Leerkrachten die echter niet open staan voor efficiënt klassenmanagement zullen nooit in staat zijn om passend onderwijs te geven.
  - Door aanvullende opleidingen zal de expertise van de leerkracht vergroot moeten worden. Dat kost geld, maar vooral tijd. Mijn ervaring is dat een aantal leerkrachten zich zeker verder willen professionaliseren, maar niet bereid zijn om dit uitsluitend in hun eigen tijd te moeten doen. Daarnaast zie ik nog te vaak dat besturen nascholing zien als een 'gunst' ('jij mag van ons studeren, maar dan wel eerst schriftelijk beargumenteren waarom je iets wilt gaan doen en een gedeelte moet je zelf betalen) in plaats van als een noodzaak. Heel blij ben ik dan ook met de lerarenbeurs, hoewel die ook zijn beperkingen kent. Zelf heb ik de kans gehad om een (groot) aantal vervolgoopleidingen te volgen. Ik kom echter nog steeds zaken tegen waar ik te weinig van af heeft. Sinds ik werkzaam ben bij De Waterlelie heeft mijn kennis zich vooral gericht op kinderen met epilepsie. Het is **onmogelijk** voor de 'gewone leerkracht' met aanvullende opleidingen om op de hoogte te zijn van de invloed van de epilepsie op leren en gedrag. Deze aandoening eist specialistische kennis die niet één, twee, drie in een cursus aangeboden kan worden. De begeleiding die op dit moment vanuit de REC's plaatsvindt zorgt er in ieder geval voor dat deze kennis bij de leerkracht kan komen die met de betreffende leerling werkt. Tot op zekere hoogte kan een leerkracht worden voorbereid op de speciale leerling, maar het is **onmogelijk** om kennis te nemen van elke soort aandoening/handicap.
- Sinds de invoering van het rugzakje is de betrokkenheid en daarmee de inspraak van de ouders gegarandeerd. Op gestructureerde wijze wordt d.m.v. de steeds terugkerende gesprekken met school en ambulant begeleider gebruik gemaakt van de deskundigheid van de ouder. De vraag is of en in welke mate ouders in het nieuwe systeem hun stem kunnen laten horen. Want...overlegmomenten kosten weer tijd en de vraag is of de leerkracht overtuigd is dat deze gesprekken de moeite waard zijn. De best gekwalificeerde docenten waarschijnlijk wel, terwijl die het misschien het minst nodig hebben. Er zal waarschijnlijk geen 'neutrale' ambulant begeleider zijn die ervoor zorgt dat alle neuzen dezelfde kant op blijven wijzen.
- De grote klacht van het huidige systeem is dat er te veel kinderen een stempel hebben gekregen. Daar kunnen we natuurlijk niet omheen en daar heeft de minister zeker een punt. Het is **noodzakelijk** om in het nieuwe systeem te zorgen dat de kinderen die het nodig hebben ook daadwerkelijk de ondersteuning krijgen die noodzakelijk is. Want voor

een groot aantal leerlingen zal het altijd heel duidelijk blijven dat er sprake is van een handicap/aandoening: bij de kinderen met epilepsie die wij begeleiden bijv. is aantoonbaar (EEG's) vastgesteld dat er sprake is van epilepsie en dat deze kinderen afhankelijk zijn van medicatie om met deze aandoening te kunnen blijven functioneren. Niet altijd is ondersteuning echter blijvend nodig. Zo zijn er kinderen bij wie deze aandoening gelukkig over kan gaan, maar ook bij wie de epilepsie alleen maar erger wordt. Er zou een systeem moeten komen waar niet alleen gekeken wordt naar de aandoening, maar ook naar de mate waarop deze aandoening invloed heeft op het functioneren. M.a.w. ondersteuningsgelden moeten flexibeler kunnen worden ingezet: de leerling die nauwelijks (meer) last heeft van de aandoening heeft minder (of geen) ondersteuning nodig dan de leerling die dagelijks bijv. 80 aanvallen heeft.

- Wat absoluut anders moet is de hoeveelheid formulieren die elke keer ingevuld moeten worden. Veel kan m.i. bespaard worden als gewerkt wordt met duidelijke formats die voor alle leerlingen hetzelfde zijn en waar bijv. vanuit de handelingsgerichte diagnostiek gewerkt wordt met zwakke en sterke kanten, doelen en onderwijsbehoeften. Zo kan een indicatiecommissie ook veel sneller beoordelen wat er met het kind aan de hand is en waar op ingezet moet worden.
- Het allerbelangrijkste, maar tegelijkertijd aller moeilijkste is volgens mij dat er een **cultuuromslag** plaats moet vinden binnen het regulier onderwijs. Op de meeste scholen is het nog steeds zo dat de leerling **niet te veel** moet afwijken van de gemiddelde norm. Voor één vak wil men het nog wel proberen met de leerling (zeker als er geen gedragsproblemen zijn), maar als de leerling over de hele linie lager presteert dan het gemiddelde kind van de klas (waarbij het zich overigens wel blijft ontwikkelen) wordt gezien dat scholen zich hiertoe niet in staat achten. Ik merk dat scholen dan al snel hun handelingsverlegenheid aangeven. De verwijzing naar het speciaal onderwijs kan soms nog even uitgesteld worden als aangegeven wordt dat zo'n leerling in het speciaal onderwijs waarschijnlijk minder ver gekomen zou zijn, maar uiteindelijk wagen maar heel weinig scholen zich aan de opvang van een leerling die in cognitief opzicht minder mogelijkheden heeft dan de gemiddelde leerling. De vraag is of 'meer handen in de klas' alleen deze cultuuromslag zal bewerkstelligen.
- En last but not least is er het probleem van de leerling met de gedragsproblemen. Stel dat er al reguliere scholen zijn die voldoende expertise hebben om deze leerlingen te begeleiden dan blijf je nog zitten met het feit dat in het huidige systeem andere leerlingen last hebben van de gedragsproblemen van deze leerlingen. Een aantal zaken kun je zeker voorkomen door voldoende expertise en goed klassenmanagement, maar ernstige gedragsproblemen vragen om een specifieke aanpak die niet zomaar binnen het regulier onderwijs gegeven kan worden.

Wat is er nodig om op een verantwoorde manier passend onderwijs in te voeren:

- Voldoende tijd om de expertise veilig te stellen: te denken valt aan het verplicht stellen van vertegenwoordigers uit de verschillende clusters die in dienst van samenwerkingsverbanden komen.
- Voldoende tijd om het onderwijsgevend personeel uit te rusten voor het omgaan met de verschillende aandoeningen/handicaps en de noodzakelijke cultuuromslag te bewerkstelligen.
- Voldoende tijd om te kijken op welke manier verantwoorde keuzes kunnen worden gemaakt, zeker als de bezuiniging van € 300 miljoen doorgaat.
- Voldoende financiële middelen om passend onderwijs mogelijk te maken.

- Een onafhankelijke commissie die beoordeeld welke kinderen in aanmerking komen voor extra ondersteuning. Het mag niet zo zijn dat de gelden naar scholen gaan die vervolgens zelf mogen bepalen op welke manier ze dit geld inzetten.
- Terugdringen van de papieren rompslomp door het ontwikkelen van een format waarmee iedereen uit de voeten kan.
- Controle om te kijken of het geld nu inderdaad terecht komt bij de kinderen die dit nodig (lees: een indicatie) hebben.

Conclusie: passend onderwijs ja, mits er voldoende tijd en financiële middelen voorhanden zijn om de noodzakelijke maatregelen te treffen die hiervoor noodzakelijk zijn!